

Lapin Sote-Savotta –hankkeen tulokset ylätasolla:

1. Hanke on toiminut verkostomaisella toimintatavalla ja verkoston osaamisen ja muutoksen havainnointi- ja toimintakyky on muuttunut selkeästi positiiviseen suuntaan.
2. [Teetetetyt asiantuntijaselvitykset](#) ovat tukeneet työryhmien työskentelyä ja tuottaneet hyötyä nyt ja monella tavalla myös tulevaisuudessa.
3. Hankkeen toiminnoissa on ollut mukana satoja ihmisiä eri tavoin. Olemme onnistuneet osallistamaan ja tiedottamaan hankkeessa ja sen ympärillä tapahtuvista asioista ja ilmiöistä erilaisissa tilaisuuksissa ja tapaamisissa, joita on ollut arviolta kolminumeroinen määrä.
4. Lapin Sote-Savotta –hanke osaamiskeskustyyppisenä ”sateenvarjo-hankkeena” mahdollisti [Koko Lapin Sote –hankkeen poliittisine foorumeineen ja työryhmineen](#) sekä kuntien välisen luottamusprosessin.
5. Hankkeen tuotokset ja kertynyt osaaminen toivat tukea myös maakunnan edunvalvonnalle kansallisella tasolla.

Hankkeen tuottamat konkreettiset selvitykset läydettävissä [Sote-Savotan nettisivuilta ammattilaisten osiosta](#)

Hanke kokosi eri toimijoiden toivomuksia ja näkemyksiä tiedon tarpeista ja kanavoit tietotarpeet eteenpäin kilpailutetuille tutkimus- ja kehittämisorganisaatioille. Hanke kohdisti resursseja tutkimustiedon jalostamiseen ja hyödyntämiseen. Tiedontarpeiden selvittämisessä ja tutkimustulosten työstämisessä olivat mukana paikalliset toimijat.

Selvityksiä laadittiin seuraavista asiakokonaisuuksista

Nykytila-analyysi

Terveyskeskusten vuodeosastotoiminta

Perheiden talo –malli

Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoitopalvelut

Asiakasprosessiryhmien osaamista ja työskentelyä tuettiin palveluketjujen kehittämiseksi seuraavissa ryhmissä

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut / Sosiaali- ja perhepalvelut

Mielenterveys ja päihdepalvelut / Aikuisten psykososiaaliset palvelut

Ikäihmisten palvelut

Vammaisten palvelut

Sairauksien ehkäisy ja hoito sekä päivystyspalvelut / Sairaanhoido ja päivystys

Kuntoutus / Toimintakyvyn edistäminen

Saamenkieliset palvelut

Hankkeessa nostettiin myös esiin yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön merkitys ja konkreettisinä toimenpiteinä yhteistyön edistämiseksi tehtiin hankehenkilöstön toimesta [sähköisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönottoa koskeva selvitys](#), jonka tavoitteena oli löytää Lapin sote-sektorin

tarpeisiin soveltuva järjestelmä ja lisätä sote-sektorin toimijoiden osaamista palvelusetelin käyttöönottoon liittyvissä asioissa, esim. palvelujen tuotteistukseen liittyen.

Hankkeessa kerrytettiin ja jaettiin osaamista tekemällä yksityisiä palveluja koskeva koko *Lapin markkinaselvitys vammaisten asumispalveluihin* liittyen. Selvityksen yhteydessä saatiin arvokasta tietoa myös muista palveluista, joita yksityinen sektori on valmis tuottamaan Lapin alueella. Selvitysten jälkeen sote-sektorin toimijat saivat valmiudet lisätä palvelusetelin käyttöönottoa omissa palveluissaan, mutta selvityksen johtivat myös kuntien väliseen yhteiseen vuoropuheluun palveluseteliin liittyvissä asioissa. Palvelusetelin käyttöönotto onkin laajentunut Lapissa. Tämä luo arvokasta tieto-taito-pohjaa Lapin sote-uudistuksen asiakasetelin käyttöönottoa ajatellen.

Lapin sote-palvelurakenne on muuhun Suomeen verrattuna vielä varsin laitosvaltainen, minkä vuoksi *laitoshoidon purkamisen* on yksi keskeisimmistä haasteista sote-uudistusta ajatellen Lapin maakunnassa. Tämä tulee esille sekä ikäihmisten, vammaisten, mielenterveys- ja päihdepalveluissa, että lastensuojelussa. Laitoshoidon purkamisessa on kyse kuitenkin suuresta kulttuurinmuutoksesta. Kyseiseen muutokseen liittyvää haastetta mallinnettiin ja pohdittiin *Case Ranua* –pilotissa, jossa etsittiin vastauksia laitoshoidon kulttuurin muuttamiseksi hoiva-asumisen, kotona asumisen kulttuuriksi. Pilotin tuloksia voidaan hyödyntää jatkossa myös muissa vastaavissa muutoskohteissa.

Case Rovaniemen kotihoito –pilotin avulla haettiin ymmärrystä kotihoidon tilasta ja haasteista tulevaa palvelurakennemuutosta ajatellen, jossa kotihoito tulee olemaan hyvin keskeisessä roolissa. Kotihoidon esimiesten haastattelujen avulla luotiin kuvaa nykytilasta ja kehittämishaasteista sote-uudistusta ajatellen. Tätä analyysia voidaan hyödyntää kotihoidon palveluja kehitettäessä ja luotaessa Lapin maakunnan kotihoidon mallia.

Hankkeessa toteutettiin myös *lähiesimiesten muutosjohtamiskoulutus*, jonka johtopäätöksenä oli, että esimiestyössä muutosjohtaminen aiheena oli tarpeellista ja muutosprosessin tiedostaminen tärkeää. Muutoksen sisällön avaaminen näytti edellyttävän sote-uudistusta tekevien kanssa käytyä keskustelua ja heidän näkemystensä ja tietojensa kuulemista. Työpajoissa käytetyt menetelmät tukivat verkostoitumista eri sote-alueiden toimijoiden kanssa. Kollegiaalinen tuki ja yhdessä tekeminen stimuloivat ajattelua ja työtapojen uudistamista. Muutosvalmennuksen jatkototeutusta pidettiin tarpeellisena, kun sote-uudistus varsinaisesti käynnistyy. Jatkototeutukselle on esitetty suositukset ensimmäisen koulutuksen pohjalta.

Hankkeessa tehdyn *henkilöstöprosessin* aikana pyrittiin luomaan yhtenäistä lappilaista osaamista organisaatioiden muutosvaiheessa. Erityisesti yhteistoimintamenettelyn yhdenmukaista osaamista pyrittiin kehittämään mm. laatimalla ”osaaminen yhteistoiminnassa”- ohjeistus kaikille maakunnan julkisen puolen sote-työnantajille. Tämän lisäksi hankkeen aikana tehtiin merkittävä määrä yhteistyötä alueen ammattijärjestöjen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon saralla toimivien järjestöjen kanssa. Kokonaisuudessaan hankkeen aikana kerättiin myös valtava määrä pohjatietoa henkilöstöstä. Tämä pohjatieto osaltaan helpottaa myös uuden maakunnan perustamisessa tarvittavan aineiston kokoamisessa.

Hankkeen loppupuolella päästiin suunnittelemaan *maakunnan pk-yritysten innovaatioiden kehittämiseen liittyvän yhteistyön* ylläpitämisen rakenteesta ja menetelmistä sekä *osaamiskeskuksen verkostotyön* rakenteesta ja menetelmistä. Kyseisistä suunnitelmista tehtiin luonnokset niiden jatkotyöstämistä varten.

LAPIN LIITTO

PL 8056,
Hallituskatu 20 B
96101 Rovaniemi

www.lapinliitto.fi
[info\(at\)lapinliitto.fi](mailto:info(at)lapinliitto.fi)

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Lapin Sote-Savotan tulosten ja kokemusten hyödyntäminen hankkeen päättymisen jälkeen

Verkostomaiselle osaamiskeskittymälle on tarvetta tulevaisuudessa. Jatkossa verkostomaisen osaamiskeskittymän toiminta vakiintuu ja se hakee oman paikkansa maakunnan organisaatiossa. Se on yhteistyöfoorumi, joka mahdollistaa avoimen dialogin ja tarjoaa Lapin maakunnalle mahdollisuuden onnistuneeseen sote-uudistukseen. Hankkeen aikana tuotettua tietoa viedään eteenpäin kehittämistyöntekijöiden voimin koko maakunnan alueella.

Hankkeen toimintaan vaikutti Lapissa sote-toimijoiden lukuisa määrä, sillä alueella on Lapin 20 kuntaa, Oulunkaaren kuntayhtymä Simon kunnan osalta, Lapin sairaanhoitopiiri ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri, Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä, Savukoski-Pelkosenniemi kansanterveystyön kuntayhtymä ja Muonion-Enontekiön terveydenhuollon kuntayhtymä ja aktiivisesti toimiva Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Poske. Myös oppilaitosten ja tutkimusorganisaatioiden sote- ym. Osaajat lisäsivät osaltaan toimijoiden lukumäärää.

Toimijoiden runsas määrä kertoo verkostomaisen osaamiskeskittymän tarpeesta. Jos hankkeen voisi käynnistää uudelleen, olisi tärkeä heti hankkeen alkuvaiheessa purkaa jakautunut toiminta ja toteuttaa kaikki toimenpiteet samanaikaisesti koko Lapin maakunnassa. Hankkeen näkemys on, että tulevaisuudessa vahvistettu verkostomainen osaamiskeskittymä ja strateginen verkostojohtaminen auttavat hallitun ja yhtenäisen kokonaisuuden aikaansaamisessa.

Verkostomaisen osaamiskeskittymän ansiosta tulevaisuudessa kehittämiskohteita mietitään yhdessä ja integraatio mahdollistaa koko maakunnan yhteisen kehittämistoiminnan. Tämä on omiaan tehostamaan toimintaa. Nykyinen toimintamalli on hajanainen. Tulevaisuudessa verkostomainen osaamiskeskittymä auttaa poistamaan päällekkäisyyksiä ja alueen koko osaamispotentiaalia hyödynnetään tehokkaasti. Verkostomainen osaamiskeskittymä toimii myös edunvalvontatahona, joka pitää huolen tuottavasta ja vaikuttavasta toiminnasta ja valvoo sosiaali- ja terveystalouden tärkeyttä muiden yhteiskunnallisten asioiden rinnalla.

Hanke on tuottanut runsaasti tutkimustietoa sote-uudistuksen toteuttamiseksi. Hankkeessa tuotettuja lopputuloksia on esitelty poliittisille päättäjille ja sote-asiantuntijoille erikseen järjestetyissä seminaareissa. Lisäksi hankehenkilökunta on esitellyt tutkimustuloksia oman alan seminaareissa. Merkittävä osa uuden tiedon hyödyntämisestä viedään eteenpäin jo nykyisissä palvelurakenteissa, mutta osaa hankkeessa kehitetyistä hyvistä käytännöistä ei ole voitu viedä palvelujärjestelmään, sillä toimintojen muutos edellyttää kuntaa laajempaa sote-aluetta. Nykyisin sote-toiminnot ja soteen liittyvät päätökset pitää tehdä jokaisessa kunnassa itsenäisesti, jolloin kuntien välisen yhteistoiminnan mahdollistava erikoistuminen ja toimintojen tehostaminen ei ole käytännössä mahdollista.

LAPIN LIITTO

PL 8056,
Hallituskatu 20 B
96101 Rovaniemi

www.lapinliitto.fi
[info\(at\)lapinliitto.fi](mailto:info(at)lapinliitto.fi)

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Lapin Sote-Savotta sateenvarjohankkeena mahdollistamassa Koko Lapin Soten poliittiset foorumit, työryhmät ja kuntien välisen luottamusprosessin

Lapin Sote-Savotta -hanke on toimintansa aikana vienyt oleellisesti eteenpäin verkostomaisen osaamiskeskittymän rakentumista Lapissa ja tuottanut tietoa sote-asiantuntijoille sekä tukenut innovatiivista yhteistyötä yli perinteisten kunta- ja organisaatorajojen. Hankkeen päätyttyä se näyttäytyy yhtenä osana suuressa jatkumossa.

Alunperin Lapin Sote-Savotta-hanketta suunniteltiin sote-uudistuksen organisoitumista ja toimeenpanoa varten. EAKR-rahoitusehdoista johtuen päädyttiin kuitenkin verkostoimaiseen osaamiskeskus-toimintatapaan. Varsinaista sote-uudistuksen suunnittelua ja toimeenpanoa varten toteutettiin Lapin Sote-Savotan sateenvarjon alla Koko Lapin Sote-hanke. Järjestely osoittautui onnistuneeksi, koska Lapin Sote-Savotan toiminta-aikana kahdella eduskuntakaudella sote-uudistusta koskevia lakiesityksiä tai malleja on ollut kaikkiaan neljä erilaista: ensin vahvojen peruskuntien malli, tämän yllättäen korvannut ERVA-alueisiin perustuvan viiden suuralueen mukainen lakiesitys, edellisen kaaduttua perustuslakiongelmiin sote-valiokunnan pikainen yritys sairaanhoitopiirien alueisiin perustuvasta mallista ja nykyisen vaalikauden aikana yhdistetty sote- ja maakuntauudistuksen lakiesitys.

Lapin Sote-Savotta-hankkeen toiminta on perustunut verkostomaiseen kumppanuuteen, jolla on saatu osallistettua kymmeniä organisaatioita ja tahoja sekä useita satoja henkilöitä Lapin toimijoista, myös muualta kuin sote-sektorilta.

Lapin Sote-Savotta –hankkeen työntekijöitä osallistui vetovastuullisina henkilöinä Lapin sote-uudistuksen TKI-ryhmän työskentelyyn. Ryhmä onnistui selvittämään tutkimus-, kehitys- ja innovaatiosektorin verkostomaisen rakenteen. Samassa yhteydessä käytiin läpi yhteistyön esteitä ja erilaisia hyviä käytäntöjä yhteistyön eteenpäin viemiseksi ja verkostomaisen rakenteen hyödyntämiseksi. Ryhmän toiminnassa havaittiin, että ensimmäistä kertaa verkostotoiminta hahmotetaan näin laajana, jolloin siihen otetaan mukaan asiakkaat, yksityiset- ja järjestötoimijat.

Koko Lapin Soten tuotannon alaryhmän viimeisessä kokouksessa kerättiin palautetta myös verkostomaisesta työskentelystä ja yhteistyöstä. Palautteen mukaan sote-uudistuksen esivalmisteluvaiheessa konkreettisia ratkaisuja ei ole vielä voimallisesti saatu eteenpäin, koska lainsäädännön valmistelu on ollut pahasti kesken. Ja koska hankkeen resursseja ei ole voitu käyttää eikä ole käytetty sote-uudistuksen valmisteluun, on valmistelulta puuttunut selkeä johtajuus. Verkostossa mukana olleiden on aika ajoin ollut vaikea hahmottaa sote-uudistuksen valmistelun ja hankkeen tavoitteiden toisaalta erillisyyttä, toisaalta tiivistä yhteys.

Verkostomainen työskentely on kuitenkin kerätyn palautteen mukaan kehittynyt ja tuotannon alaryhmässä sektorikohtaisista poteroista ja sairaanhoitopiirien välisestä raja-aidoista päästiin aitoon yhteistyöhön. Tämä oli todella positiivinen tulos ja luo hyviä edellytyksiä tulevalle sote-uudistuksen valmistelulle. Kuntarajat ja sairraanhoitopiirin rajat ei ole olleet ongelma ryhmätyöskentelyssä, vaan verkostossa mukana olleet ovat avoimin mielin mukana yksityistä ja kolmatta sektoria myöten, koko Lapin maakunnan etu huomioiden. Jatkossa tulee entistä enemmän kiinnittää huomioita etäyhteyksien ja etäkokouksien mahdollistamiseen pitkässä matkassa olijoille. Tämä toive on otettava vakavasti sote-uudistuksen seuraavassa vaiheessa, jotta verkoston kaikki jäsenet pääsevät täysimääräisesti ja kustannustehokkaasti osallistumaan työskentelyyn.

LAPIN LIITTO

PL 8056,
Hallituskatu 20 B
96101 Rovaniemi

www.lapinliitto.fi
[info\(at\)lapinliitto.fi](mailto:info(at)lapinliitto.fi)

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Koko Lapin Soten aikaisesta vapaaehtoisesta esivalmistelusta siirryttäessä väliaikaishallinnon aikaan, toimivallan osalta tapahtuu selkeää edistymistä. Uutta tulevaa maakunnan itsehallintoa edustavalla taholla tulee olemaan selkeä lakiin perustuva toimivalta.

LAPIN LIITTO

PL 8056,
Hallituskatu 20 B
96101 Rovaniemi

www.lapinliitto.fi
[info\(at\)lapinliitto.fi](mailto:info(at)lapinliitto.fi)

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto